

Fyysinen kunto, liikunta ja työkyky

Liikuntalääketieteen päivät 30.11.2023

Jouni Lahti
29.11.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

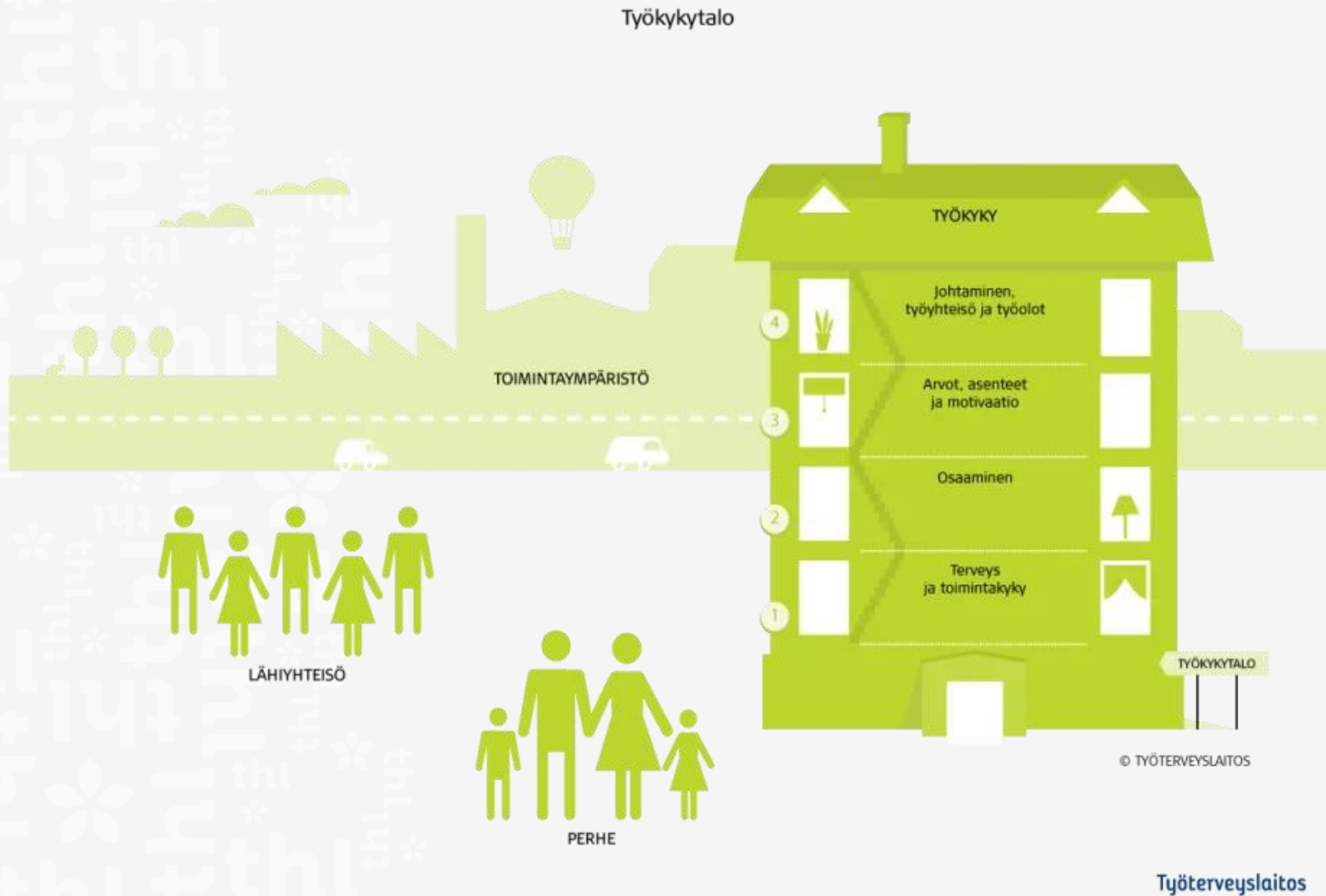
Sisällys

- Taustaa
- Työkyky ja trendit
- Elintavat
- Liikunta, kunto

Taustaa

- Väestö ikääntyy Suomessa ja muualla Euroopassa
- Vuonna 2000 jokaista eläkeläistä kohden oli noin 4 työikäistä
- Vuonna 2020 suhde oli 1/3 ja vuonna 2040 sen ennustetaan olevan 1/2 EU-maissa keskimäärin
- Työurien pidentäminen ja työllisyysasteen nostaminen
- Työkyvyn ylläpitäminen koko työuran ajan

Työkyky

- Terveys ja fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen toimintakyky muodostavat työkyvyn perustan
- Tarkastellaan suhteessa työn asettamiin vaatimuksiin

Työkyvyn mittaaminen laajoissa tutkimuksissa

Väestökyselyt

- Koettu työkyky
  - WAI, WAS, jne
- Sairauspoissaolot
- Eläkeaikomukset

Kansalliset rekisteritiedot

- Sairauspäivärahat
  - Diagnoosit, yli 10 vrk
- Työkyvyttömyyseläkkeet
  - Täydet ja osaeläkkeet, kuntoutustuet, diagnoosit
  - Hylätyt hakemukset

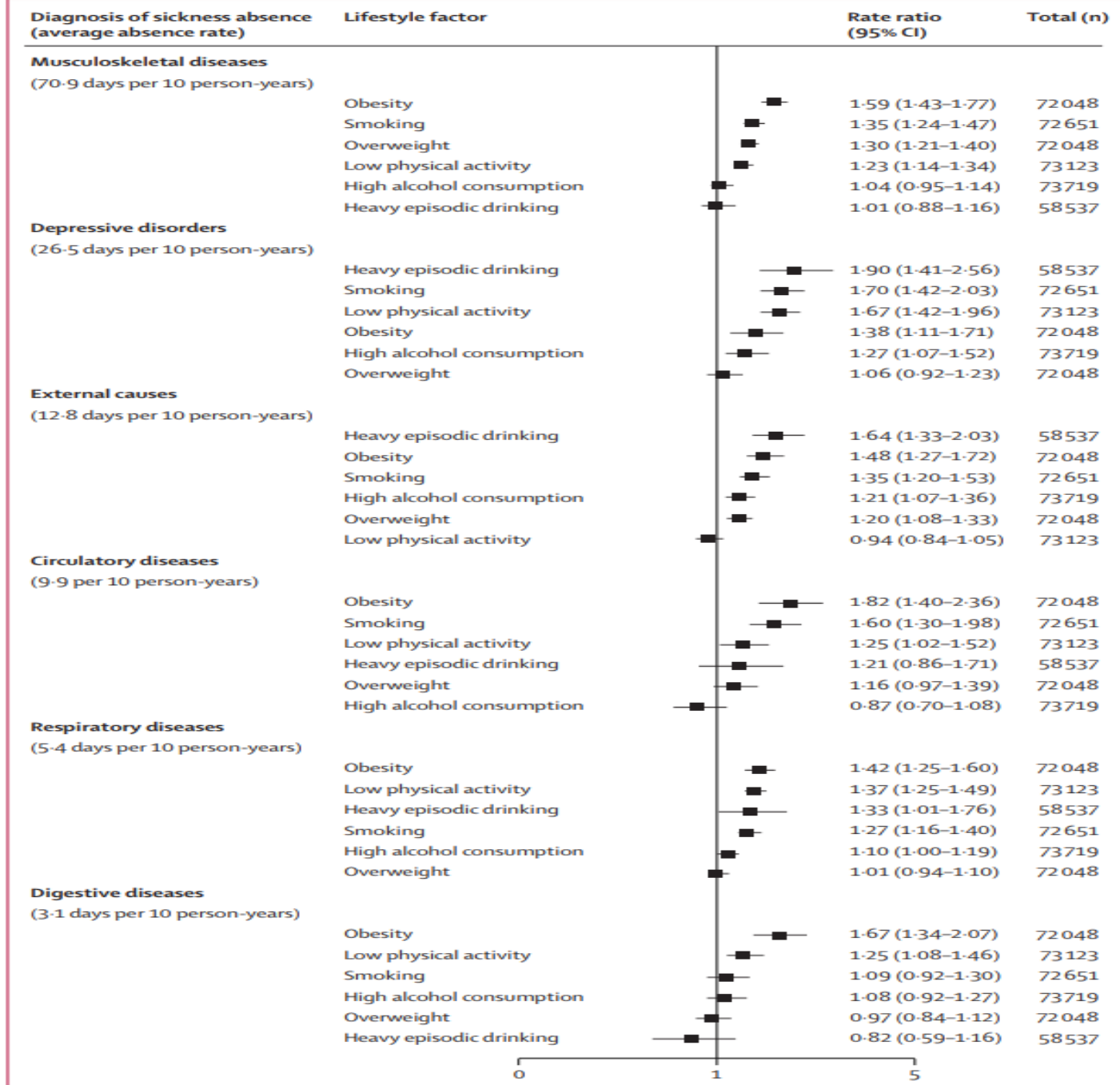
Työnantajien rekisterit

- Sairauspoissaolot 1. päivästä

Elintavat: Liikunta, istuminen, uni, ravitseemus, tupakka, alkoholi

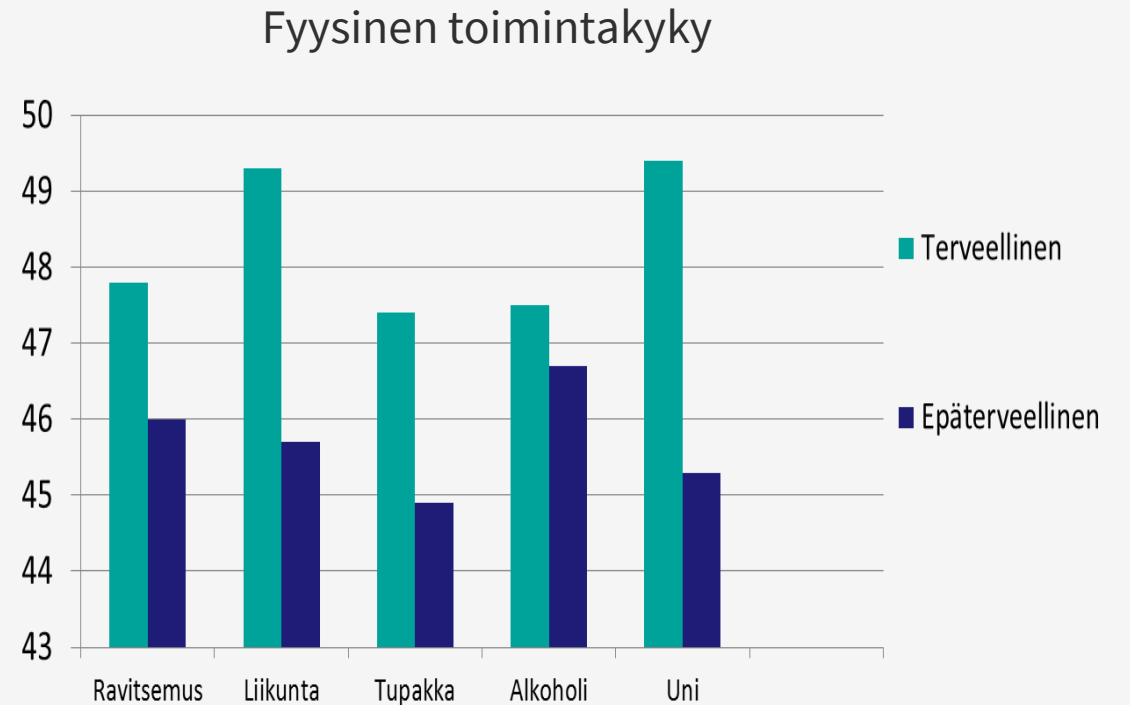
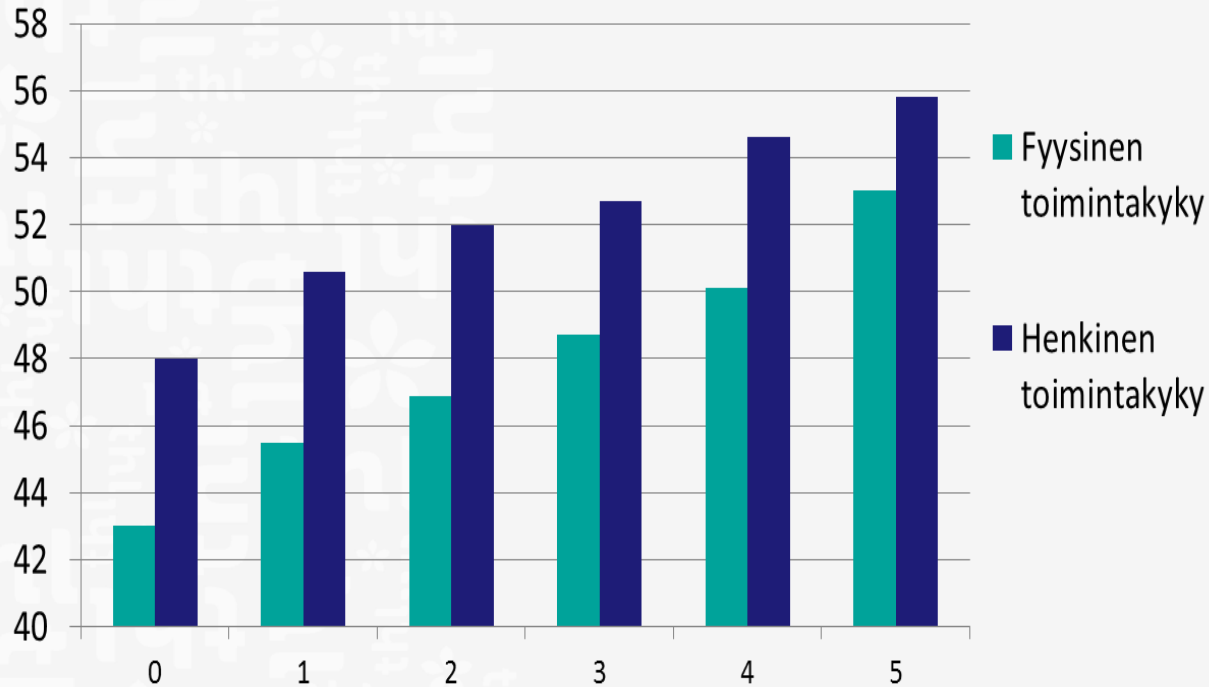

Lifestyle factors and risk of sickness absence from work: a multicohort study.

Virtanen M, Ervasti J, Head J, Oksanen T, Salo P, Pentti J, Kouvonen A, Väänänen A, Suominen S, Koskenvuo M, Vahtera J, Elovainio M, Zins M, Goldberg M, Kivimäki M. Lifestyle factors and risk of sickness absence from work: a multicohort study. *Lancet Public Health*. 2018 Nov;3(11):e545-e554. doi: 10.1016/S2468-2667(18)30201-9. PMID: 30409406; PMCID: PMC6220357.

Figure 1: Rate ratio from meta-analyses for association between lifestyle factors and diagnosis-specific sickness absence, adjusted for age, sex, socioeconomic status and chronic disease

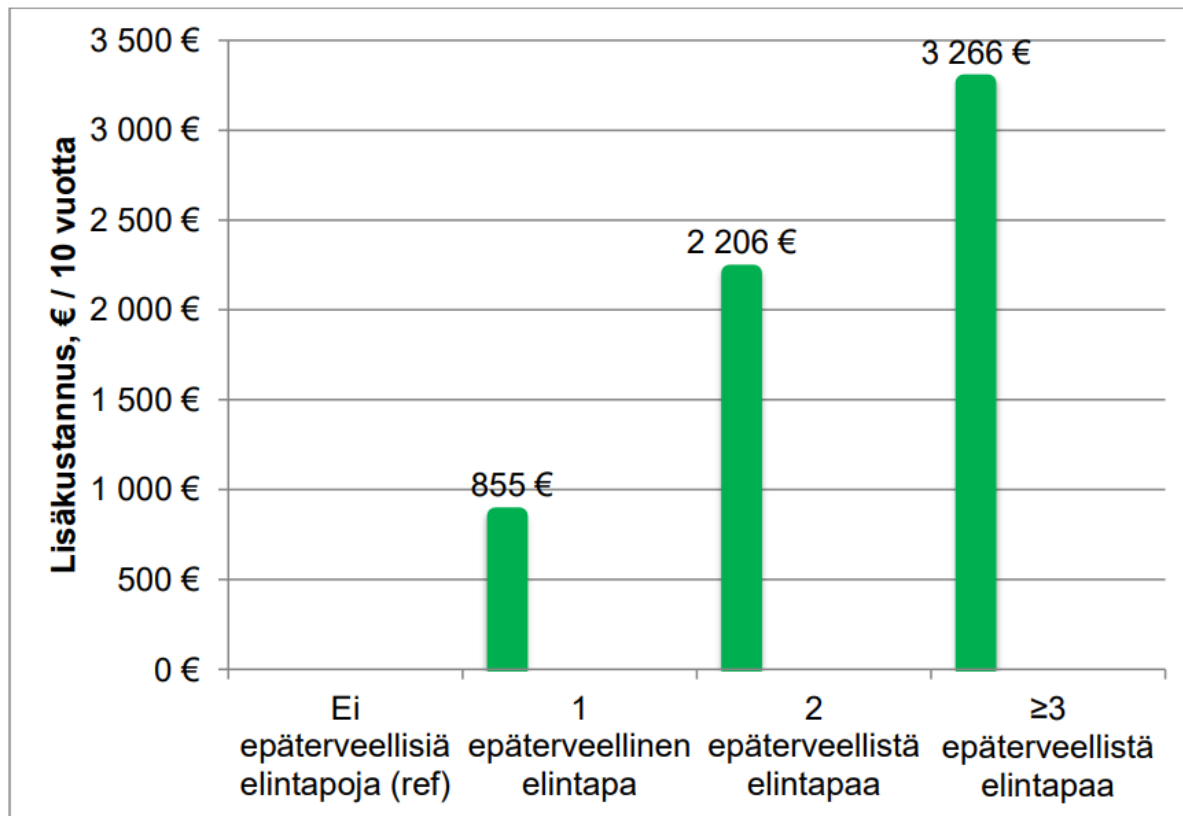
Elintavat ja uni (2007) yhteys toimintakykyyn (2012), Helsinki Health Study 40-v+

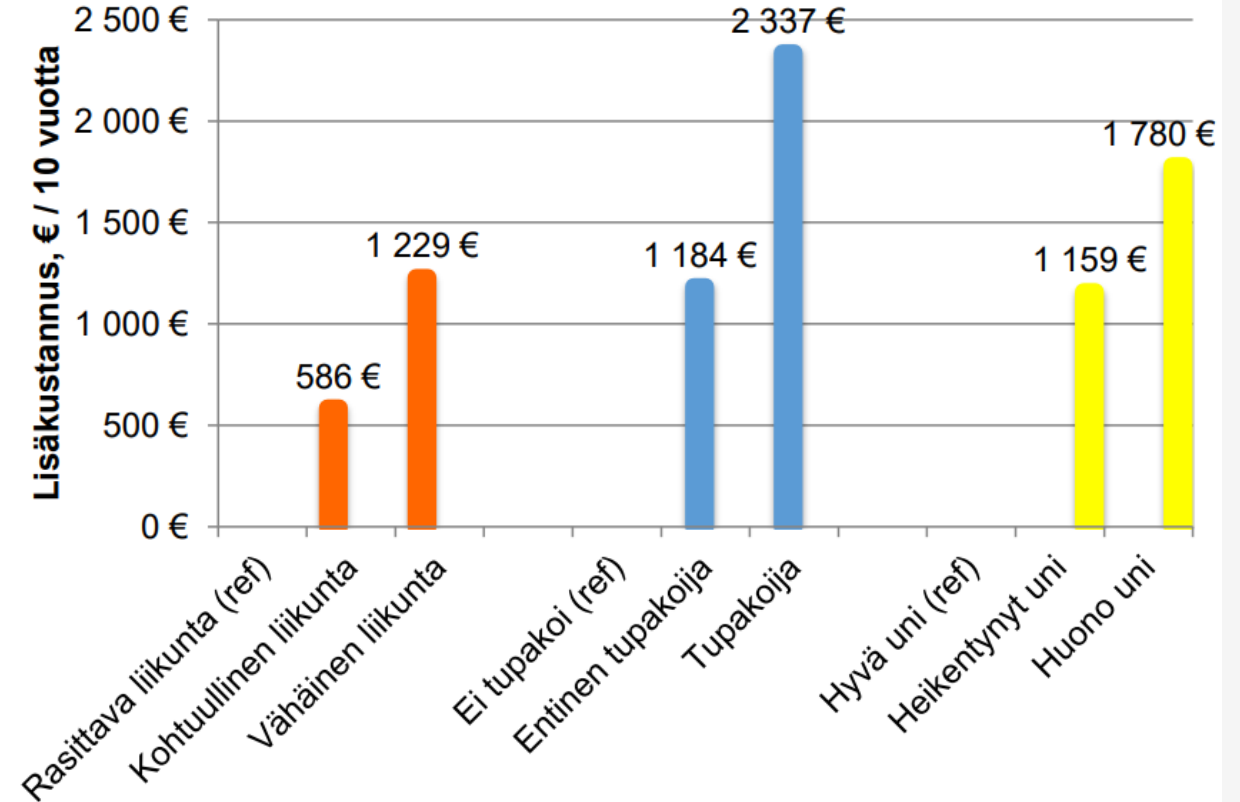
J Lahti, N Kanerva, P Haaramo, O Pietiläinen, E Lahelma, O Rahkonen, M Mänty, Healthy behaviours and health functioning: a follow-up study among middle-aged employees: European Journal of Public Health, Volume 27, Issue suppl_3, November 2017, cxx189.135, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckx189.135>

Epäterveellisten elintapojen lukumäärä ja lyhyiden sairauspoissaolojen kustannukset kymmenen vuoden ajanjaksolla Helsinki Health Study 40-v+.

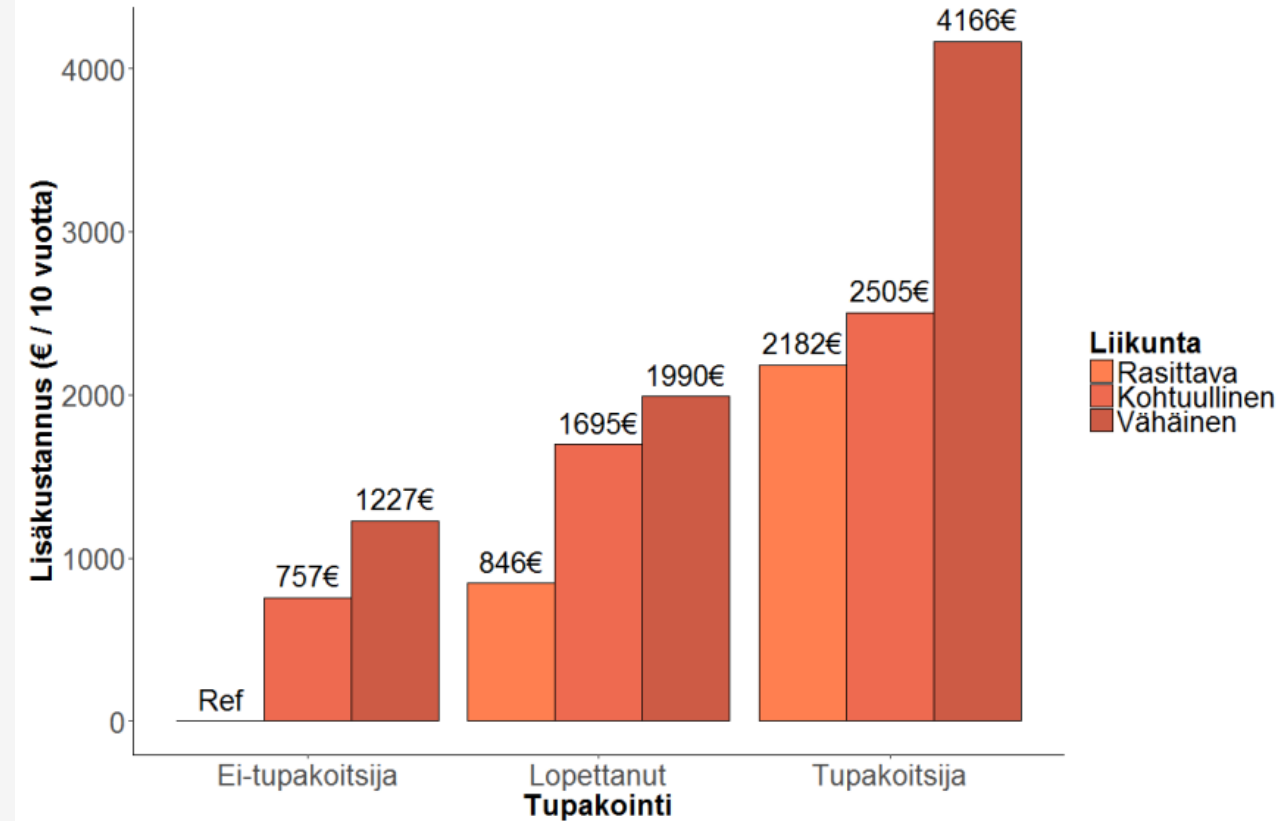
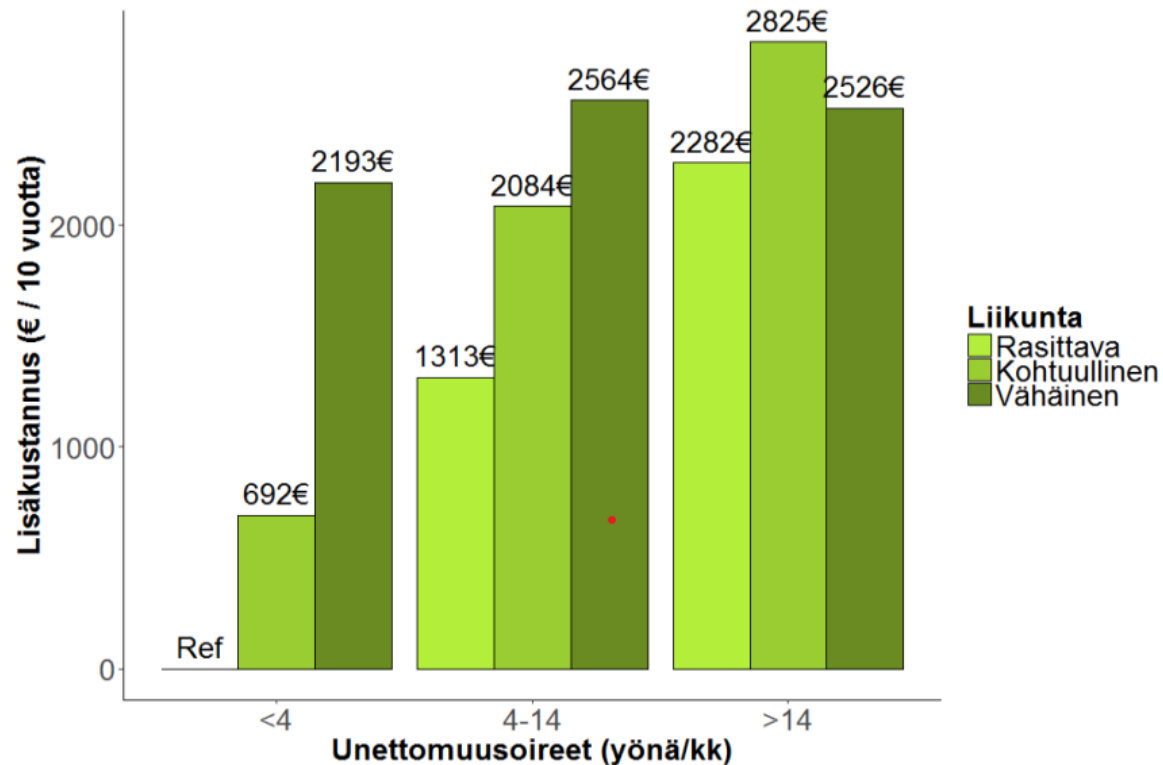

Liikunta, tupakointi ja unen laatu ja lyhyiden sairauspoissaolojen kustannukset kymmenen vuoden ajanjaksolla Helsinki Health Study 40-v+.

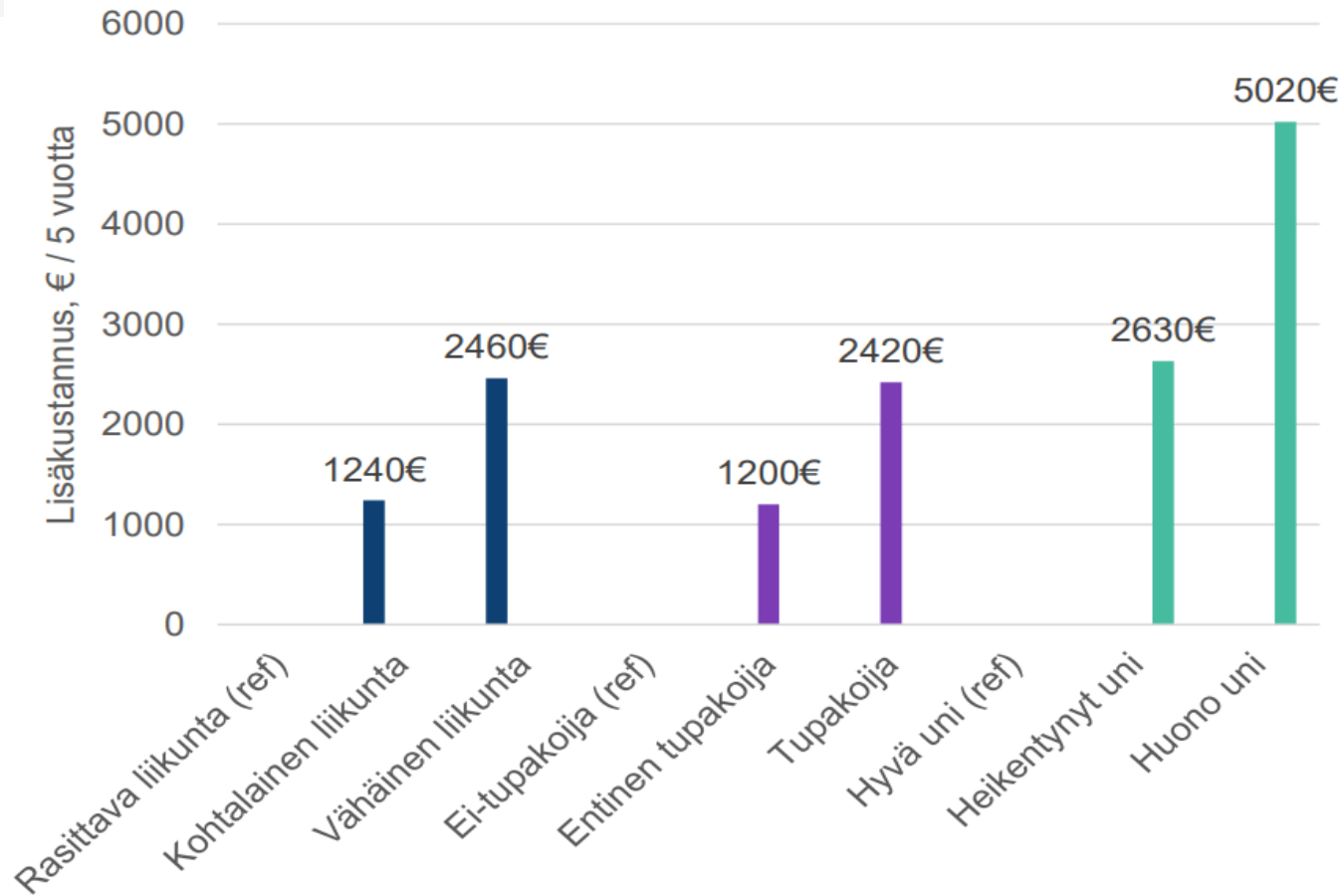
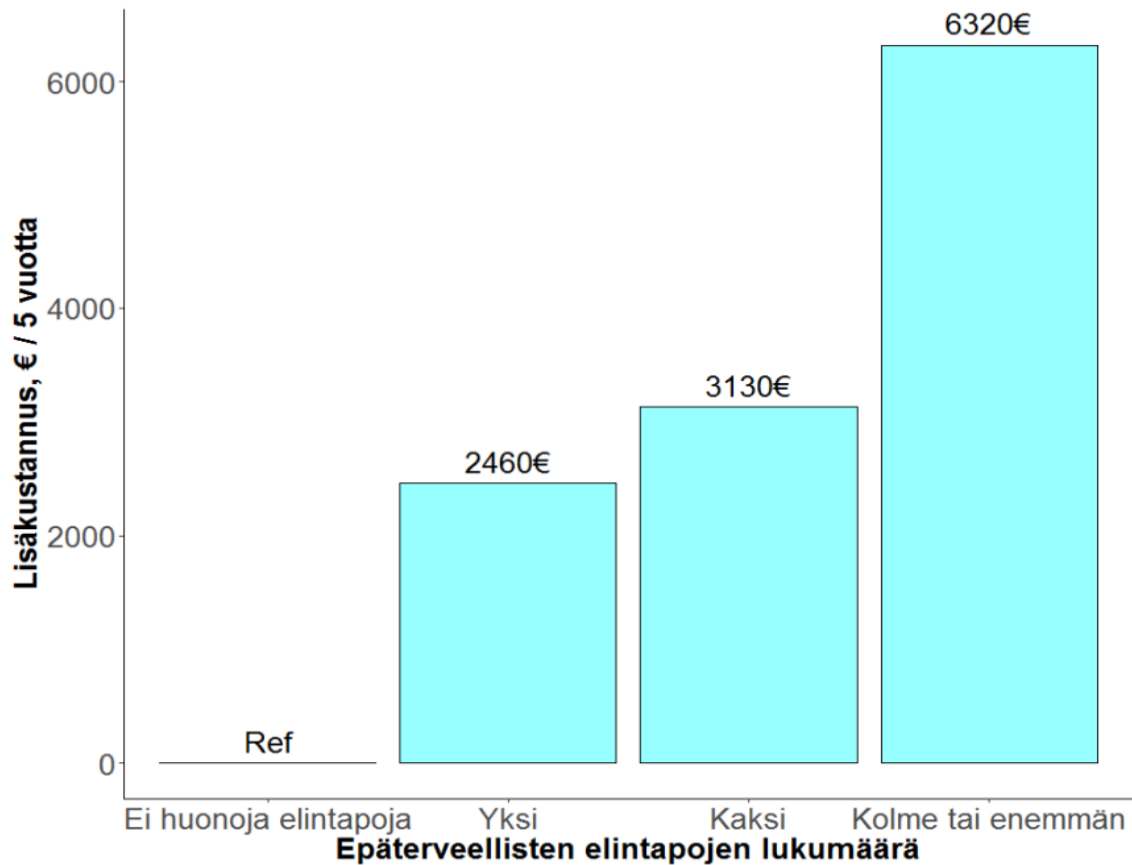
Kanerva N, Pietiläinen O, Lallukka T, Rahkonen O, Lahti J. Unhealthy lifestyle and sleep problems as risk factors for increased direct employers' cost of short-term sickness absence. Scand J Work Environ Health. 2018; 44: 192-201

Liikunta, uni ja tupakointi ja lyhyiden sairauspoissaolojen kustannukset Helsinki Health Study 40-v+

Kanerva N, Lallukka T, Rahkonen O, Peitiläinen O, Lahti J. The joint contribution of physical activity, insomnia symptoms and smoking to the cost of short-term sickness absence. Scand J Med Sci Sports 2018. DOI: 10.1111/sms.1334747.

Epäterveelliset elintavat ja pitkien sairauspoissaolojen kustannukset Helsinki Health Study 40-v+

Kanerva N, Torkki P, Rahkonen O, Pietiläinen O, Lahti J. Economic impact of lifestyle behaviour and quality of sleep on long-term sickness absence.

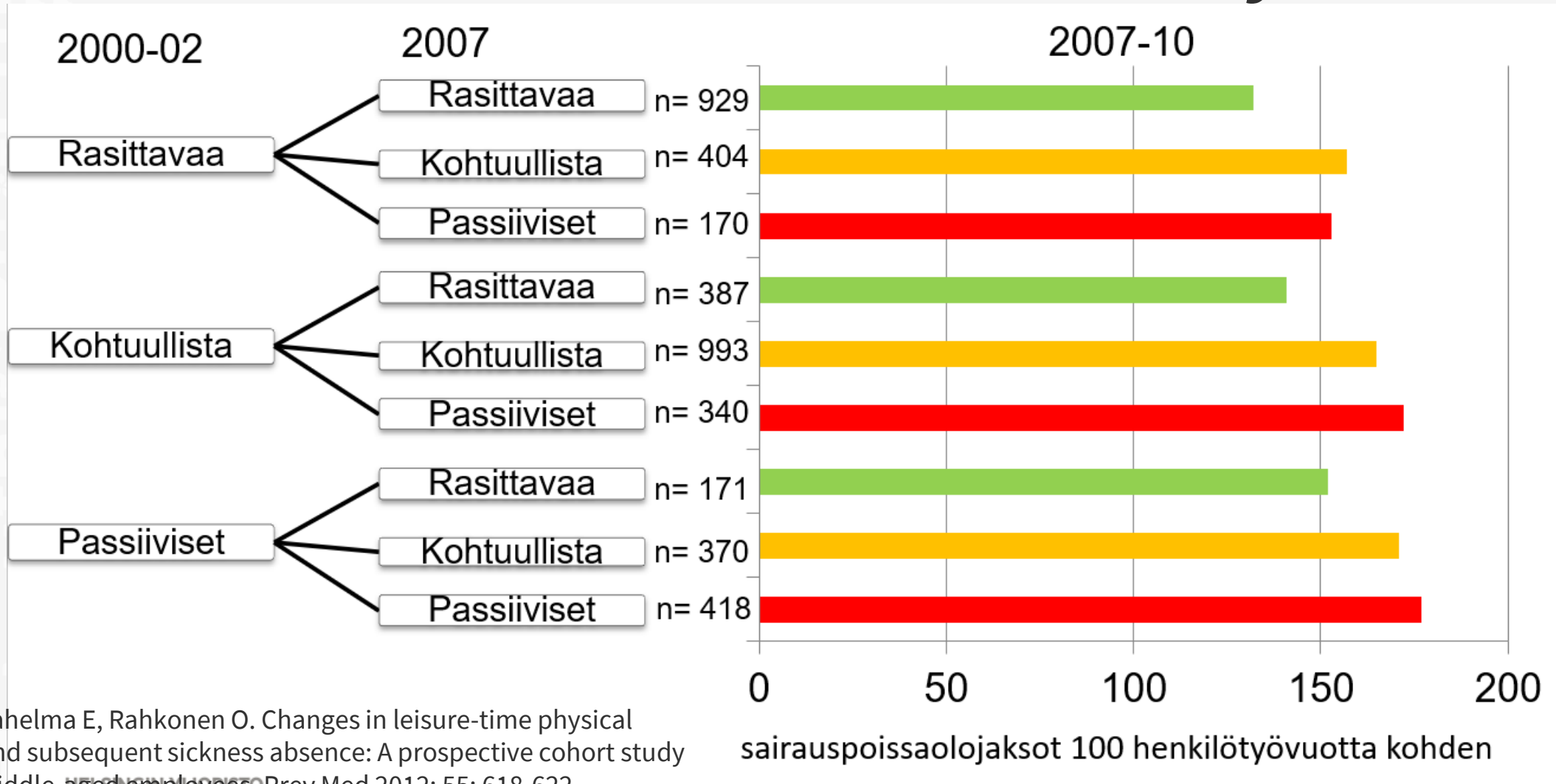
Yhteenveto

- Terveet elintavat ja hyvä uni yhdessä vahvasti yhteydessä niin fyysiseen kuin henkiseen toimintakykyyn
- Epäterveellisten elintapojen määrän lisääntyessä sekä lyhyistä että pitkistä sairauspoissaoloista aiheutuvien kustannusten määrä kasvoi.
- Keskeisimmät yksittäiset elintavat toimintakyvyn kannalta ja sairauspoissaolojen kustannuksien aiheuttajina olivat vähäinen liikunta, huono unen laatu ja tupakointi.
- Noin 10 %:lla Helsingin kaupungin työntekijöistä oli kolme tai useampi epäterveellinen elintapa, mutta jopa 20 %:lla oli kaksi ja yli kolmanneksella yksi epäterveellinen elintapa
- Esimerkiksi Helsingin kaupungin noin 40 000 työntekijän joukossa jo kahden epäterveellisen elintavan arvioitiin aiheuttavan kymmenessä vuodessa 18 miljoonan euron kustannukset lyhyiden sairauspoissaolojen pelkkinä suorina palkkakuluina.
- Pitkien sairauspoissaolojen osalta (sisältäen kaikki palkkakustannukset) voidaan arvioida jo kahden epäterveellisen elintavan tuovan Helsingin kaupungille 25 miljoonan euron kustannukset viidessä vuodessa.

Liikunta, istuminen, fyysinen kunto ja työkyky havainnoivat tutkimukset

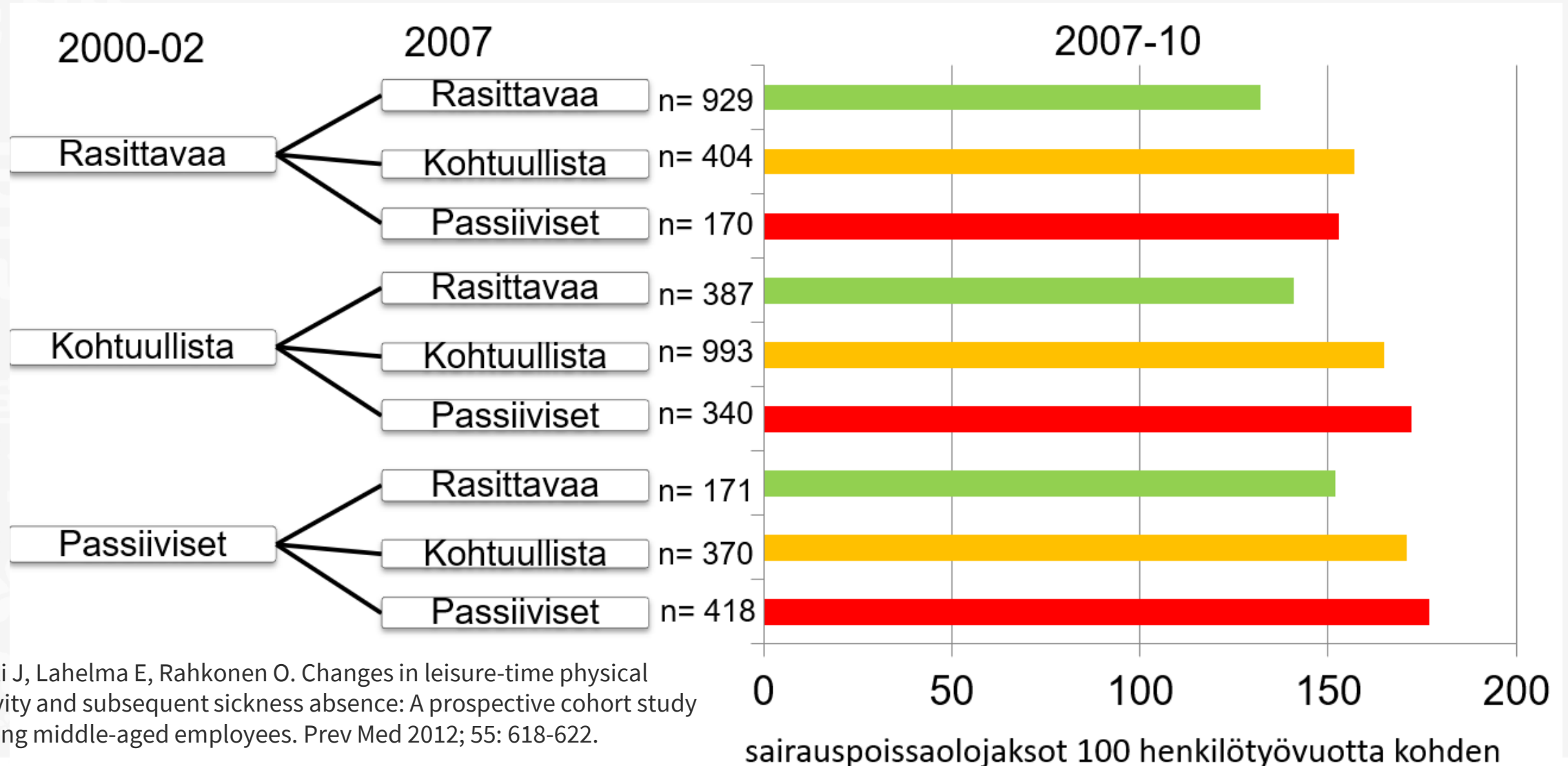
Alle 3 vrk sairauspoissaolojaksot liikunta-aktiivisuuden muutoksen mukaan Helsinki Health Study 40-v+

Lahti J, Lahelma E, Rahkonen O. Changes in leisure-time physical activity and subsequent sickness absence: A prospective cohort study among middle-aged employees. *Prev Med* 2012; 55: 618-622.

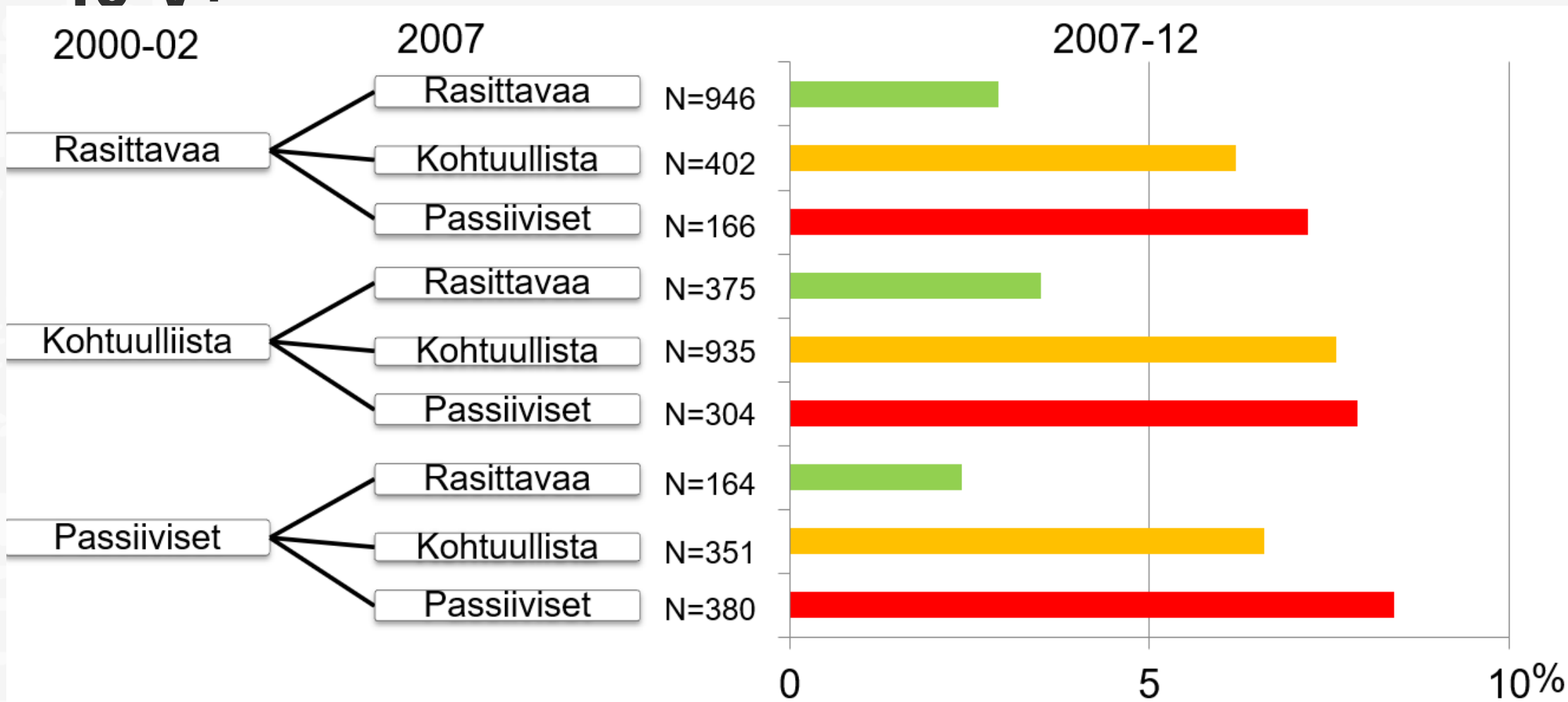

Yli kolmen vuorokauden sairauspoissaolojaksot Helsinki Health Study 40-v+

Lahti J, Lahelma E, Rahkonen O. Changes in leisure-time physical activity and subsequent sickness absence: A prospective cohort study among middle-aged employees. *Prev Med* 2012; 55: 618-622.

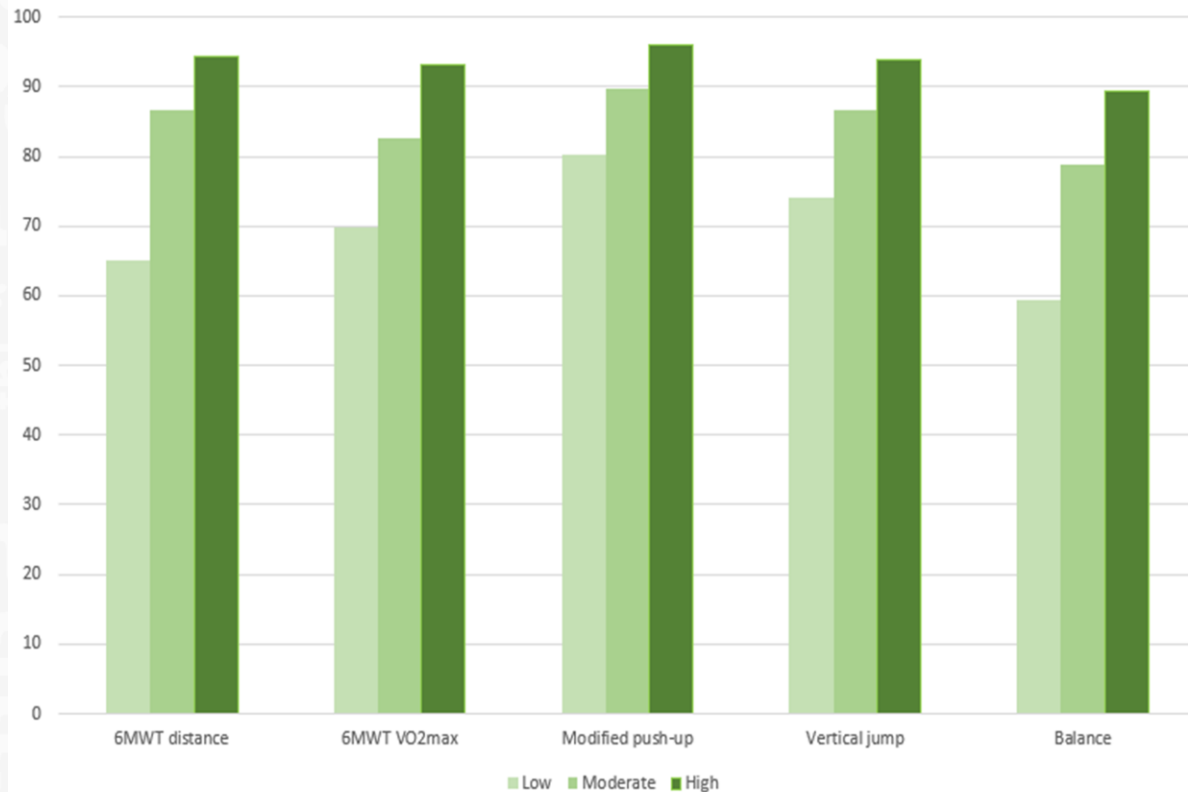
Työkyvyttömyyseläkkeitä Helsinki Health Study 40-v+

Lahti J, Holstila A, Mänty M, Lahelma E, Rahkonen O. Changes in leisure time physical activity and subsequent disability retirement: A register-linked cohort study. *Int J Behav Nutr Phys Act* 2016; 13: 99.

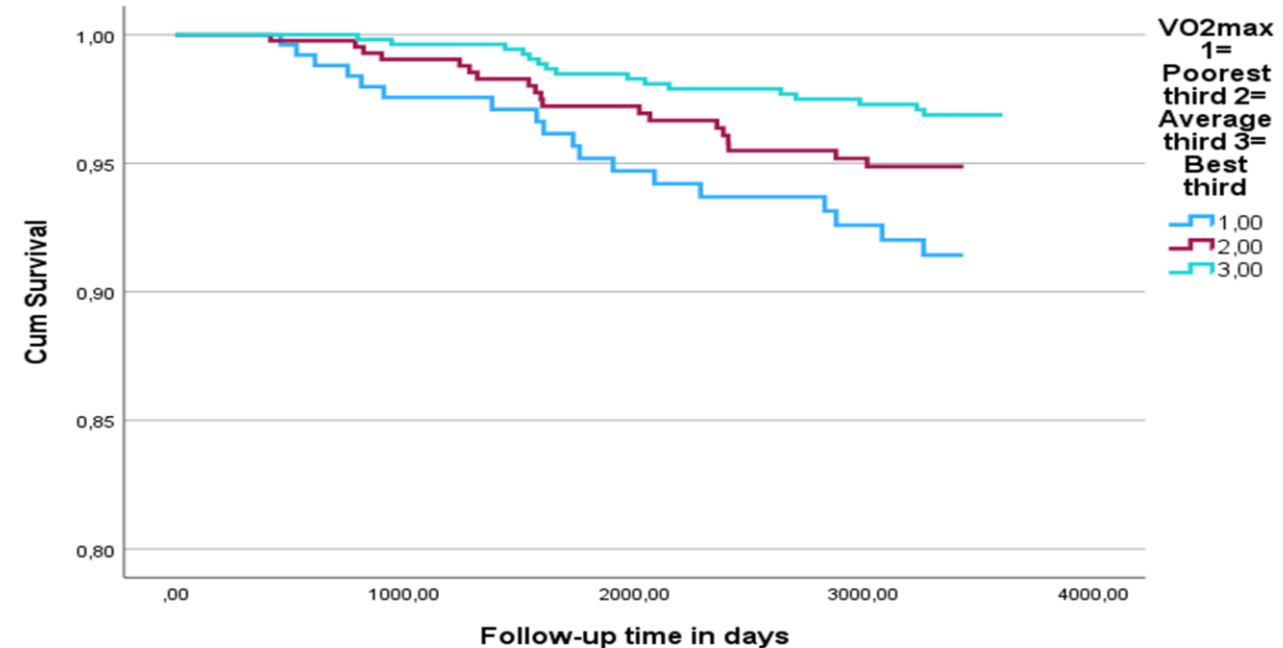
Fyysinen kunnon eri osa-alueiden yhteys työkykyyn ja työkyvyttömyyteen Terveys 2011, työikäinen väestö.

Proportions (%) of good WA according to PF

Pohjola V, Sarttila K, Kuusela M, Nikander R, Lundqvist A, Lahti J. Association between Physical Fitness and Perceived Work Ability among Finnish Population: a Cross-Sectional Study.

Survival Functions

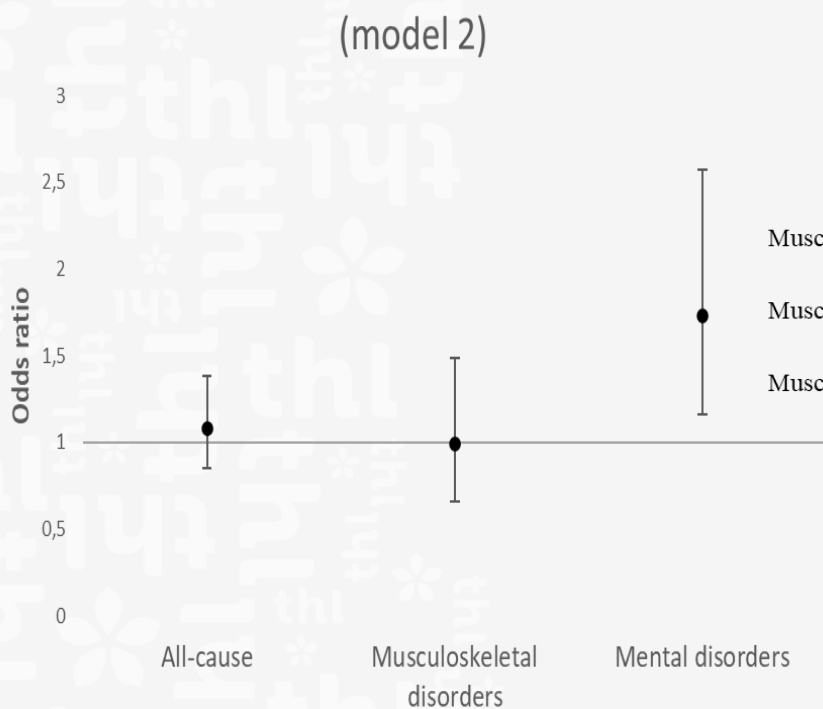

Kuusela M, Pohjola V, Sarttila K, Munukka M, Holopainen R, Laaksonen M, Lundqvist A, Lahti J. Physical fitness as a predictor of disability retirement: a nine-year register linked follow-up study.

Sairauspoissolojen riski FinTerveys 2017 istumisen ja liikunnan mukaan, työikäinen väestö.

Istuminen ruudun ääressä vapaa-ajalla yli 3h vs. alle 3h.

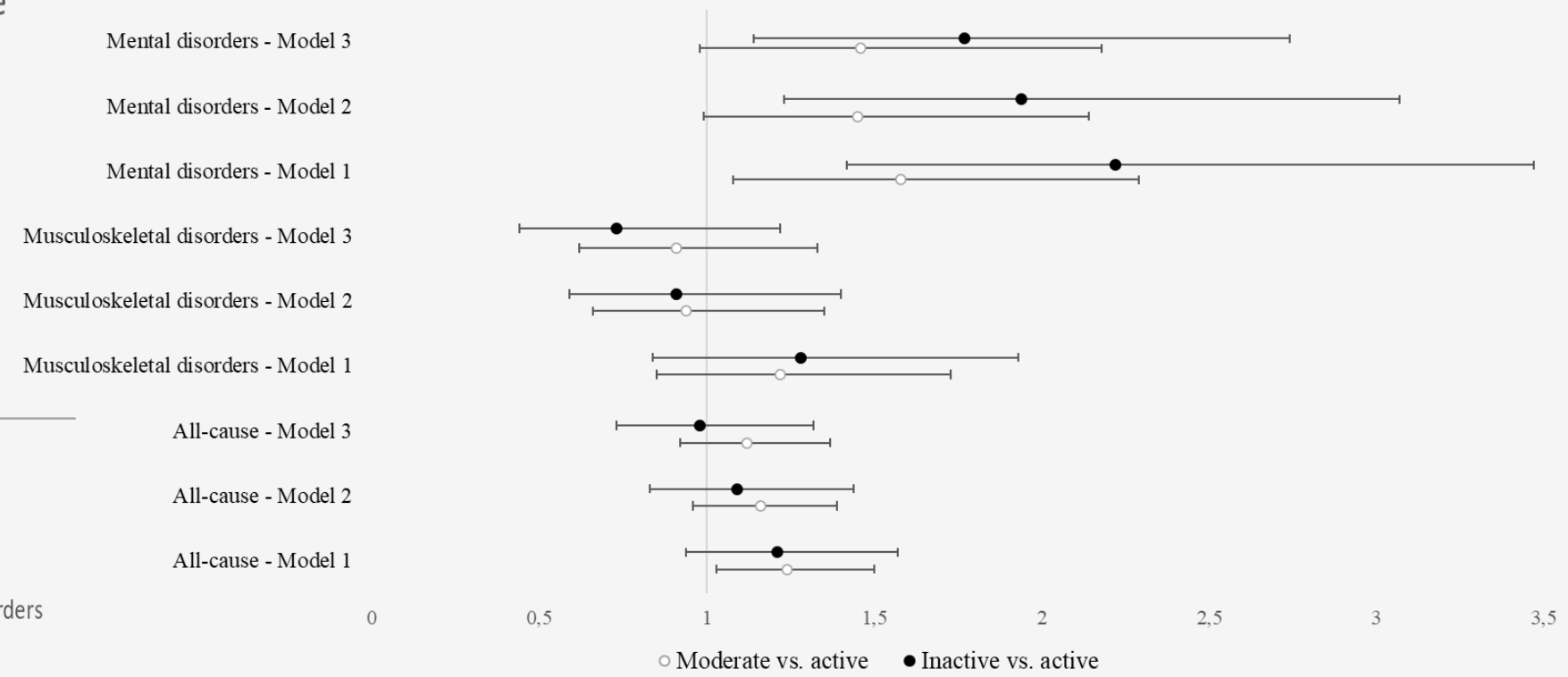
Independent associations of leisure screen time sitting and long-term sickness absence (model 2)

Long-term sickness absence

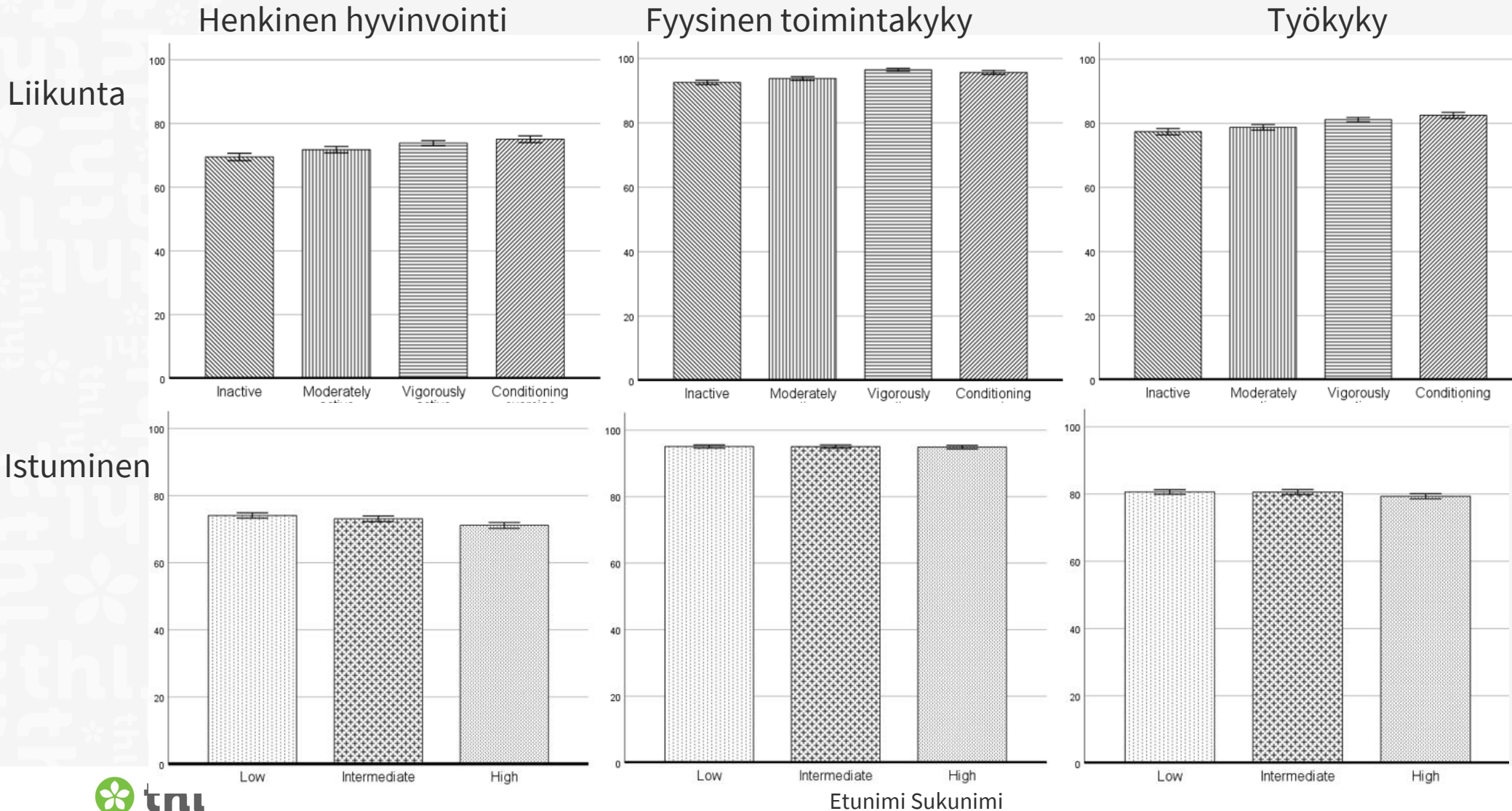
Vähäinen ja kohtuullinen vapaa-ajan liikunta vs. aktiivisesti liikkuvat.

Adjusted OR's for sickness absence

Sarttila K, Kuusela M, Pohjola V, Lundqvist A, Hautala A, Pesola A, Lahti J. Joint associations of leisure time physical activity and screen sitting time with long-term sickness absence due to mental and musculoskeletal diseases: a registry linked follow-up study

Henkinen hyvinvointi, fyysinen toimintakyky ja työkyky, Helsinki Health Study alle 40-v. 2017

Lahti J, Salmela J, Kouvonen A, Rahkonen O, Lallukka T. Joint associations of leisure-time physical activity and sitting time with emotional wellbeing, physical functioning and work ability: an occupational study among young and early midlife Finnish municipal employees.

Yhteenveto

Helsingin kaupungin työntekijöillä

- Rasittavan liikunnan jatkuva harrastaminen ja sen aloittaminen keski-iässä vähentää sairauspoissaolojen ja pysyvän työkyvyttömyyden riskiä.
- Yli 8,5 tunnin päivittäinen kokonaisistumisen määrä yhteydessä huonompaan henkiseen hyvinvointiin.
- Vapaa-ajalla tai työmatkalla tapahtuva rasittava ja runsas liikunta yhteydessä parempaan henkiseen hyvinvointiin, fyysiseen toimintakykyyn ja työkykyyn alle 40-v. työntekijöillä.

Väestöaineistoissa työikäisillä

- Vapaa-ajan liikunnan puute ja runsas ruudun äärellä istuminen yhteydessä mielenterveyssyistä johtuviin sairauspoissaoloihin, ei yhteyttä TULE / kaikista syistä johtuviin sairauspoissaoloihin.
- Fyysisen kunnon eri osa-alueet vahvasti yhteydessä itseraportoituun työkykyyn ja työkyvyttömyyseläkkeen riskiin.

Katsaukset

Grimani et al. *BMC Public Health* (2019) 19:1676
<https://doi.org/10.1186/s12889-019-8033-1>

BMC Public Health

RESEARCH ARTICLE

Open Access

The effectiveness of workplace nutrition and physical activity interventions in improving productivity, work performance and workability: a systematic review

Aikaterini Grimani^{1,2} , Emmanuel Aboagye¹ and Lydia Kwak^{1*}

Scandinavian Journal of Public Health
Volume 49, Issue 2, March 2021, Pages 206-218
© Author(s) 2020, Article Reuse Guidelines
<https://doi.org/10.1177/1403494820917532>

Interventions

Interventions to promote work ability by increasing physical activity among workers with physically strenuous jobs: A scoping review

Satu Mänttari , Juha Oksa, Sirpa Lusa, Eveliina Korhonen, Anne Punakallio, Tuula Oksanen, and Jaana Laitinen

Kerner I et al. Leisure-time physical activity and absenteeism
Arh Hig Rada Toksikol 2017;68:159-170

159

Review

DOI: 10.1515/aiht-2017-68-2963

Leisure-time physical activity and absenteeism

Ivana Kerner^{1,2}, Marija Rakovac¹, and Bruno Lazinica¹

Faculty of Kinesiology, University of Zagreb¹, Institution for Healthcare "Bonifarm zdravlje"², Zagreb, Croatia

[Received in March 2017; Similarity Check in March 2017; Accepted in September 2017]

Sports Med (2014) 44:887–907
DOI 10.1007/s40279-014-0171-0

REVIEW ARTICLE

Does Physical Activity Have an Impact on Sickness Absence? A Review

Neha Mukesh Amlani · Fehmidah Munir

Päätelmät

Interventiot

- Julkaistuissa liikuntaan kohdistuvissa interventioissa osassa on havaittu positiivinen vaikutus työkykyyn.

Havainnoivat tutkimukset

- Liikunnalla ja fyysisellä kunnolla on yhteys työkykyyn ja sairauspoissaoloihin useimmissa julkaistuissa tutkimuksissa.

Tarvitaan enemmän korkeatasoisia tutkimuksia!